

N:o 103.

Af herr **John Olsson** i Stockholm, *angående höjning i arfvodet till kontorsbiträden vid statens jernvägar.*

År 1886 bildades vid statens jernvägar en ny grupp, kallad kontorsbiträden, hufvudsakligast afsedd att ersätta de för staten dyrbarare arbetskrafterna, stationsskrifvarne. Denna grupp af jernvägsmän skulle rekryteras med lämpliga personer ur de lägre betjentegraderna. Deras lön bestämdes utgå med lägst 600, högst 1,080 kr. pr år samt, i likhet med den öfriga personalen, bostad in natura, der så kunde beredas, eller ock inqvarteringsersättning utgående med 20 % af lönen för de i Stockholm, Göteborg och Malmö anställda samt 15 % för öfriga.

Redan i det af kongl. jernvägsstyrelsen år 1892 afgifna förslag till nytt aflöningsreglemente för personalen vid statens jernvägar synes styrelsen hafva ansett dessa löner för små, i det styrelsen deri upptog högsta arfvodet till 1,200 kronor.

Den af Kongl. Maj:t år 1893 tillsatta jernvägskomitén bibehöll dock det lägre arfvodesbeloppet samt borttog dessutom förmånen af fri bostad, ersättande denna med 20 % inqvarteringsersättning för alla.

1897 års Riksdag, som i kongl. proposition fick sig förelagdt förslag till nytt aflöningsreglemente för personalen vid statens jernvägar, godkände jemväl jernvägskomiténs förslag, hvarigenom, i stället för en förbättring, en försämring af löneförhållandena för kontorsbiträdeskåren blef fastställd.

Bih. till Riksd. Prot. 1901. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 31 Häft. (N:is 103, 104.) 1

Att det emellertid numera med så små inkomster knappast är möjligt för ett kontorsbiträde, i all synnerhet med familj, att kunna existera torde vara obestridligt. Medeltal aflöningen för kontorsbiträden utgör enligt 1900 års stat 721 kronor, såsom framgår af bifogade tabell (bilaga 1). Dyra hyres- och vedpriser samt lefnadskostnader i allmänhet äro faktorer, som tydligt nog påvisa detta. Enligt på erfarenhet grundade beräkningar uppstå ganska stora balanser årligen, hvilka för de flesta ej lära kunna betäckas annat än genom lån, då deras tienstgöring i medeltal uppgår till omkring 10 timmar, hvadan någon tid ej finnes öfrig för att på enskild väg förskaffa sig hvad som till fyllandet af bristen är nödvändigt.

Såsom framgår af ofvan åberopade tabell utgör medel aflöningen 721 kronor; lägges härtill inqvarteringsersättningen, blir totalinkomsten i rundt tal 864 kronor.

Statens jernvägars pensionsinrättning och enke- och pupillkassa hafva, på flera orter inom landet, byggt boställshus; dessa förhyras i allmänhet af statens jernvägar till bostäder åt den del af personalen, som är berättigad till naturaförmån samt, om tillgång finnes, åt öfriga, hvilka då få hyra mot en afgift af 10 kr. månatligen per rum; häri inbegripes äfven vedbrand.

Ett kontorsbiträde förhyr i allmänhet 2 rum och kök; bostadslägenhet betingar alltså en årshyra af omkring 360 kronor. Återstår således för hans öfriga lefnadsbehof ett belopp af 504 kronor.

Med dessa 504 kronor skall han föda sig sjelf och sin familj, derest han, såsom ofta är fallet, har sådan, anskaffa skodon och kläder, betala skatter, lyse och skolafgifter m. m., hvilket med nyssnämnda lönebelopp torde vara en omöjlighet, så mycket mer som ingalunda alla kunna komma i åtnjutande af att, på ofvan angifna sätt, få bostad och vedbrand; för den del af kåren, som är hänvisad till de privata bostäderna, lärer förhållandet ställa sig ännu ogynsammare, enär icke blott sjelfva hyresbeloppet vanligen uppgår till vida mer, utan dessutom bränslekostnaden tillkommer.

Tydligt nog torde häraf framgå, att en begäran om bättre existensvilkor för ifrågavarande kontorsbiträden ej är obilligt. Härtill kommer, att de flesta redan i många år, ja till och med öfver 20-talet, varit i jernvägens tienst anställda. Missförhållandet framhäfves ytterligare genom den långa tid, som åtgår för att uppnå högsta lönebeloppet. Enligt den af jernvägsstyrelsen fastställda skalan uppgår denna tid till 17 år, under det t. ex. tiden för dem, hvilka denna grupp skall ersätta, utgör 8 år; hvartill kommer att dessa senares — kontorsskrifvarnes — lägsta arfvode utgår med det för de förra bestämda högsta.

På grund af det anförda vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte fastställa det årliga arfvodet för kontorsbiträden vid statens jernvägar till lägst 840 kronor och högst 1,500 kronor;

och får jag tillika vördsamt anhålla,

att statsutskottet, i händelse af bifall till förestående förslag, täcktes jemka de qvinliga kontorsbiträdenas årliga arfvoden efter samma proportion till de manliga biträdenas årsarfvoden, som hittills varit gällande.

Stockholm den 26 januari 1901.

John Olsson.

Bil. 1.

Löner för kontorsbiträden vid Statens jernvägar enligt 1900 års stat.

Lönebelopp	600	660	720	780	840	900	960	1,080	Summa antal	Lön samman- lagdt	Medeltal	
Styrelsen	—	—	—	1	3	1	—	1	6	5,280	880	
1:sta distr. Banafd.	—	—	—	—	—	1	—	—	1	900	900	
» Maskinafd.	2	—	—	—	—	—	—	1	3	2,280	760	
» 1:sta sektion	3	7	2	3	6	—	2	1	24	18,240	760	
» 2:dra »	16	21	10	11	8	4	4	1	75	54,480	726	
» 3:dje »	7	4	2	2	4	2	2	—	23	16,920	735	
2:dra distr. Banafd.	—	—	—	—	1	—	—	—	1	840	840	
» Maskinafd.	—	—	—	—	—	1	—	—	1	900	900	
» 4:de sektion	8	9	5	2	6	4	—	—	34	24,540	721	
» 5:te »	11	6	4	3	11	3	—	—	38	27,720	730	
» 6:te »	4	7	4	2	3	—	—	—	20	13,980	699	
3:dje distr. Maskinafd.	—	—	1	1	1	—	1	1	5	4,380	876	
» 7:de sektion	16	11	8	2	12	1	—	—	50	35,160	703	
» 8:de »	16	15	2	1	4	—	—	—	38	25,080	660	
» 9:de »	7	2	2	—	5	3	—	2	21	16,020	763	
4:de distr. Maskinafd.	2	—	—	—	1	—	—	—	3	2,040	680	
» 10 sektion	10	7	5	1	5	—	—	—	28	19,200	685	
» 11 »	6	4	2	1	4	1	—	—	18	12,720	706	
» 12 »	11	3	2	—	2	1	—	—	19	12,600	663	
Qvinliga biträden.												
1:sta distr. Maskinafd.	—	1	—	—	—	—	—	—	1	600	660	
» 2:dra sektion	—	—	3	—	2	—	1	—	6	4,800	800	
2:dra distr. 4:de »	1	1	—	1	6	—	—	—	9	7,080	786	
» 5:te »	—	—	1	1	—	—	—	—	2	1,500	750	
	540											
3:dje distr. 6:te sektion	1	—	—	—	1	—	—	—	2	1,380	690	
» 7:de »	—	—	—	—	1	—	—	—	1	840	840	
Summa	1	120	98	53	32	86	22	10	7	429	309,540	721